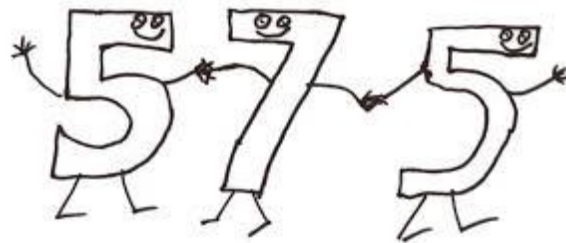

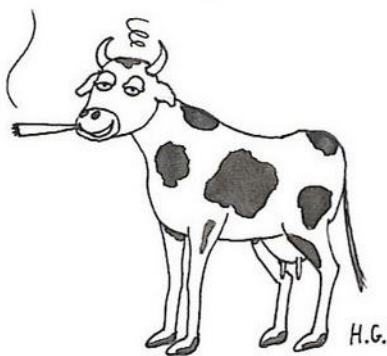
Haiku
Japans gedicht

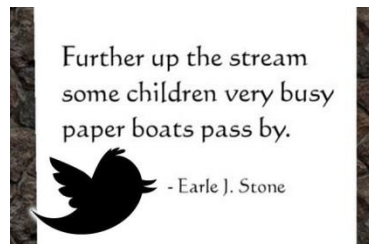
Visual Haiku

High koe

*mits of maar achter
vrijheid van meningsuiting
slaat de plank juist mis*

Inleiding/motivatie

De haiku (uitspraak: haaikoe) is een vorm van Japanse dichtkunst, natuurpoëzie. Het 'gedicht' bestaat uit drie dichtregels met 5, 7 en 5 lettergrepen, totaal 17. In Japan staan deze regels verticaal op een lijn, bij ons horizontaal onder elkaar. Een van de beroemdste haiku's is van de 17e eeuwse dichter Matsuo Basho (1644-1694) en luidt:

Ach oude vijver een kikker springt er in geluid van water.

In z'n oorspronkelijke vorm drukt de haiku een ogenblikervaring uit. Daarin wordt de volkomenheid van de wereld door een betekenisvolle natuurimpressie uitgedrukt, en in één ademtucht uitgesproken.

De klassieke haiku kiest voor 5 onderwerpen, en wel de seizoenen ("nieuwjaar" is in Japan ook een seizoen): Lente – Zomer – Herfst – Winter – Nieuwjaar.

Tegenwoordig beperkt de haiku zich niet langer tot de natuur, maar is daar vaak wel aan gerelateerd. De haiku is in wezen een meditatief natuurgedicht, dat soms gelinkt is aan en geïnspireerd door Zen-monniken. Hij bevat een vingerhoed vol emotie. Er is weinig plaats voor ontleding en omschrijving. Alles moet uiterst beknopt gezegd worden, maakt je inventief. Herman Van Rompuy, voorzitter van de Europese Raad en voormalig premier van België, is een liefhebber en schrijver van haiku's. De beknoptheid spreekt hem aan, die je dwingt om de kern kort en in eenvoudige taal helder en objectief weer te geven. In de moderne vorm, of 'westerse haiku', wordt daarom door sommigen meer of minder afgeweken van dit stramien. Het nieuwste, een 'twaiku', is een haiku die met Twitter wordt verstuurd! Maar dan missen we de ervaring van handgeschreven poëzie.

Doel

Het mooi schrijven van iets dat je zelf hebt bedacht. Aandacht besteden aan de schrijfbeweging om mooie vormen neer te zetten. Ook komt ruimtegebruik aan bod. Waar worden de regels geplaatst?

Wat er voor nodig is

In elk geval papier, potlood en verschillende pennen, laptop, of i-pad. Het kan helpen om eerst een aantal haiku's te lezen. Om enkele bronnen te noemen:

Haiku van kijken komt schrijven, Echter Cahiers nr. 1, Arjen Boswijk e.a., De Freinetwinkel, 2007

Poëzie is een daad van bevestiging, C. Buddingh' & E. van Vliet, Amsterdam, 1978

Japans gedicht, De mooiste haiku, senryû en tanka, J. van Toorn, Amsterdam, 1985

Haiku-bundel, H. Van Rompuy, Poëziecentrum Vzw, België, 2010

Internet: Boekschrijven.nl: Je schrijfstijl verbeteren met de haiku, Nanda Huneman

Aan de slag ermee!

Een Nederlandstalige haiku van Buddingh' en Van Vliet laat zich in één ademtucht lezen:

het druppelen van

een waterkraan beklemtoont

de stilte in huis

Kies, tijdens of na een wandeling in de natuur, een woord bijv. bloem, dier, landschap, seizoen.

Bedenk daarmee een haiku: 3 regels met achtereenvolgens 5-7-5 lettergrepen. Ze hoeven niet te rijmen. De laatste regel drukt jouw verwondering over het onderwerp uit.

Schrijf de haiku eerst in het klad; dan kan er zoveel gestreept en verbeterd worden als maar nodig is.

Is de haiku klaar, dan mooi uitschrijven met toepasselijke kleur inkt, versieren, voorlezen, of pantomimisch uitbeelden?

Lukt het zelf bedenken écht niet, laat dan de haiku van Buddingh' schoonschrijven.

Nabespreking

Had je genoeg concentratie om je eigen haiku mooi vorm te geven?

Zijn er verschillen in het plaatsen van de verschillende haiku's op het papier?

Ga samen na wat het bijzondere – zowel het mooie als het moeilijke – van haiku's is. Veel plezier!